

Chandler por sí mismo - Raymond Chandler

Tot i que el títol no ho trasllueixi, *Chandler por sí mismo* és una selecció de cartes escrites per l'autor als anys quaranta i cinquanta i publicades als Estats Units el 1962, cinc anys després que morís i sense que ell hagués intervingut en la tria. Les cartes, escrites amb l'habitual estil directe, irònic i abundant en símils de l'autor, estan retallades pels editors, sobretot en els paràgrafs on l'aparició de noms propis podria suscitar un judici per difamació. El llibre agrupa les cartes en una sèrie de capítols temàtics i inclou com a torna quatre articles, un conte inèdit i un parell de *laundry lists* d'escàs interès.

La majoria dels destinataris de les cartes són editors, agents i escriptors, i el contingut privilegia el Chandler autor davant el Chandler home. Més que plantejat com a introducció a una figura desconeguda, és un llibre dirigit sobretot als lectors que ja coneixen l'autor. Amb tot, els seleccionadors no han resistit la temptació d'afegir dos capítols, *Sobre crímenes famosos* -les argumentacions d'un criminalista aficionat- i *Sobre los gatos* -unes amenes pàgines sobre l'animal preferit de l'autor- que no guarden cap relació amb el títol del llibre.

El contingut de les cartes escrites per Raymond Chandler (1888-1959) pot dividir-se en tres grans esferes: la creació literària, la indústria editorial, i la relació entre escriptors i cine. Pel que fa al primer punt, la gran obsessió de Chandler va ser el fet que “per molt bé i expertament que un escriví una novel·la de misteri, el crític la despatxarà en un paràgraf, mentre que a qualsevol narració de quarta fila, mal construïda i pretesament seriosa, sobre la vida d'un grup de recolectors de cotó en el sud, se li concedirà columna i mitja d'atenció respectuosa” (recordem que fa cinquanta anys la paraula *thriller* es considerava despectiva). Raymond Chandler, que tot i néixer a Chicago va ser educat al Regne Unit, sempre va trobar a faltar als Estats Units la manca de prejudicis amb què, segons ell, el públic i la crítica europeus jutjaven les seves obres. Chandler arriba a afirmar que on guanyava més diners amb les vendes era a Europa.

Les servituds i els disgustos que li ocasionava la indústria editorial ocupen bona part del llibre. Les tenses relacions que Chandler va mantenir amb els agents literaris són perfectament descrites a l'article *Diez por ciento de tu vida*, i les queixes per portades que no tenen relació amb el llibre, traduccions abjectes (a França, *The Little Sister* es va convertir en *Fais pas ta Rosière*) i errors de picatge/correcció són freqüents en el llibre. Chandler va desestimar propostes tendents a enriquir-lo econòmicament i a perjudicar-lo com a escriptor (com per exemple quan li van demanar permís per crear la *Raymond Chandler's Mystery Magazine*, en la qual ell no hauria tingut res a veure) amb el mateix purisme romàntic amb què Philip Marlowe rebutjava les propostes de les germanes Sternwood a *The big sleep*. El llibre il·lustra cert concepte de dignitat literària que actualment es troba en franca regressió.

Però és Hollywood qui s'enduu les pitjors crítiques. El 1943 un Chandler ja consagrat va començar a treballar com a guionista per la Paramount. El llibre inclou l'article *Escritores en Hollywood*, que es va publicar a *The Atlantic Monthly* el 1945 i que va provocar les ires dels gestors del setè art. Raymond Chandler no era gaire versat en diplomàcia: “El que s'entén per pel·lícula de qualitat no és més que un vehicle per a alguna bellesa exòtica amb només dues expressions i divuit canvis de vestuari, o per algun ídol de les masses obtuses amb ressaca permanent, sis trucs d'actor ja superats, un cos de socorrista de platja i la ment d'un estrangulador de pollastres”.

Gran part de l'epistolari l'integren observacions pràctiques que poden aprofitar els aprenents d'escriptors, tant de novel·la negra en particular com de literatura seriosa en general. Chandler no feia fàstics a autors com Henry James, Mérimée, Flaubert o Hemingway, i en canvi no en suportava d'altres del seu ram com Agatha Christie i Ross Macdonald. Algunes reflexions esparses al llarg del llibre i sobretot l'article inèdit *Comentarios informales sobre la novela de misterio* fixen amb detall les regles del gènere.